

HORIZONTAALTOEZICHTZORG

medisch specialistische zorg en geestelijke gezondheidszorg

Handvat volwassenheid derde lijn

Juli 2020

Inleiding

De meeste zorginstellingen die bezig zijn met HT beschikken over derdelijns auditfunctie. In het instapmodel HT (onderdeel 6 Intern Toezicht) wordt immers al getoetst in hoeverre een zorginstelling beschikt over een onafhankelijke derde lijn. De mate van volwassenheid van deze derdelijns functie bij zorginstellingen verschilt. In hoeverre binnen Horizontaal Toezicht gebruik gemaakt kan worden van de werkzaamheden van deze derde lijn van een zorgaanbieder hangt af van de mate van volwassenheid. Hoe meer volwassen de derde lijn van de zorginstelling is, hoe meer het werk van de zorgverzekeraar verschuift van eigen onderzoek naar een beoordeling van de rapportage.

Dit handvat is opgesteld om de volwassenheid van de derde lijn te kunnen vaststellen. Er zijn verschillende mogelijkheden waarbij gebruik gemaakt kan worden van de controlewerkzaamheden in de derde lijn:

1. Een tweede lijn van de zorgaanbieder die derdelijns werkzaamheden in het kader van HT uitvoert en in voldoende mate voldoet aan de minimale eisen (zie ad 1 en [bijlagen A en B](#)). Dit wordt aangeduid als een tweede lijn 'plus'. Een voorbeeld hiervan is een (business) controller of interne controleafdeling in een zorginstelling die in het kader van HT deelwaarnemingen uitvoert om de werking van de beheersmaatregelen aan te tonen. Onder deze categorie valt ook een derde lijn die niet aan de minimale eisen voldoet;
2. De derde lijn van de zorgaanbieder voldoet aan de minimale eisen (zie ad 2. en [bijlagen A en B](#))¹;
3. De derde lijn voldoet volledig aan de normen COS 610 van de NBA voor het kunnen steunen op de derde lijn door de externe accountant;
4. De derde lijn beschikt over het certificaat kwaliteitstoetsing IIA/NBA.

Hoe volwassener de derde lijn van een zorginstelling is, hoe meer de representerende zorgverzekeraar gebruik kan maken van de werkzaamheden van de derde lijn. Dit betekent ook dat de zwaarte van het beoordelen van de HT-werkzaamheden van de derde lijn

afneemt. In de onderstaande tabel is aangegeven voor de bovenstaande mogelijkheden welk scenario van toepassing kan zijn voor het beoordelen van de HT-werkzaamheden van de derde lijn door de representerende zorgverzekeraar:

Scenario	Inspectie	Review	Reperformance
1	v	v	v
2	v	v	
3	v		
4	v		

Toelichting:

- Inspectie: De representerende zorgverzekeraar bekijkt kritisch of de opzet en rapportage van de uitgevoerde werkzaamheden in orde is.
- Review: De representerende zorgverzekeraar beoordeelt de opzet, uitvoering en rapportage van de uitgevoerde werkzaamheden.
- Reperformance: De representerende zorgverzekeraar voert een bepaalde hoeveelheid uitgevoerde testen nogmaals uit en/of doet aanvullend eigen testen (indien noodzakelijk).

Indien blijkt dat de derde lijn niet (geheel) voldoet aan de minimale eisen van de IIA/NBA (scenario 1 en 2), dan zal de zorgverzekeraar een review doen op

¹ Of een derde lijn onder 1 of 2 valt hangt af van de kwalitatieve beoordeling op basis van minimale eisen. De scheidslijn tussen 1 en 2 is niet zwart-wit en wordt in overleg tussen representerende zorgverzekeraar en zorginstelling bepaald.

de werkzaamheden van de tweede en derde lijn en eventueel aanvullend eigen onderzoek (inspectie en/of reperformance) om de restrisico's af te kunnen dekken.

Indien de derde lijn voldoet aan de COS 610, of een beschikt over een certificering van IIA/NBA (scenario 3 en 4), dan hoeft de zorgverzekeraar alleen een inspectie uit te voeren op de werkzaamheden van de derde lijn.

De omvang en diepgang van de werkzaamheden van de representerende zorgverzekeraar is afhankelijk van het oordeel over de kwaliteit en professionaliteit van de derde lijn. De zorgaanbieder en representerende zorgverzekeraar maken hierover onderling afspraken (maatwerk).

Ad 1. De tweede lijn voldoet in voldoende mate aan de minimale eisen (tweede lijn 'plus')

De tweedelijns audit (controle)-afdeling van een zorginstelling voldoet aan de minimaal te stellen eisen, als aan twee belangrijke voorwaarden wordt voldaan, te weten:

- Onafhankelijkheid² en objectiviteit;
- Vakbekwaamheid en beroepsmatige zorgvuldigheid.

Onder deze categorie valt ook een derde lijn die niet aan de minimale eisen voldoet genoemd onder Ad. 2.

Ad 2. De derde lijn van de zorginstelling voldoet aan de minimale eisen (maar niet aan de formele eisen van IIA-NBA).

De derde lijns-afdeling van een zorginstelling voldoet aan de minimaal te stellen eisen, als aan twee belangrijke voorwaarden wordt voldaan, te weten:

- Onafhankelijkheid en objectiviteit;
- Vakbekwaamheid en beroepsmatige zorgvuldigheid.

Toelichting ad 1. en 2.:

De zorginstelling stelt door middel van zelfreflectie vast in hoeverre aan de minimale eisen wordt voldaan. De uitkomsten hiervan worden met de zorgverzekeraars gedeeld.

Afhankelijk van de uitkomsten van de zelfreflectie kan de zorgverzekeraar bepalen in hoeverre op de werkzaamheden van de tweede e/o derde lijn kan worden gesteund en in welke mate/omvang reviewwerkzaamheden noodzakelijk zijn. Aanvullend kunnen de zorgverzekeraars eigen onderzoek doen om de restrisico's af te dekken (incl. reperformance). De uitwerking van deze afstemming met de zorgverzekeraar en het uitvoeren van de zelfreflectie is aangegeven in de [bijlagen A](#) en [B](#).

Ad 3. De derde lijn voldoet volledig aan de normen COS 610 van de NBA

Als de accountant van de zorginstelling al beoordeeld heeft dat gesteund kan worden op de werkzaamheden van de derde lijn, omdat deze voldoet aan de COS 610 (paragraaf 15) van de NBA, of de zorginstelling kan aantonen dat zij voldoet aan de COS 610, is dit voldoende voor de beoordeling of de zorgverzekeraar gebruik kan maken van de werkzaamheden van de derde lijn.

Ad 4. De derde lijn beschikt over het certificaat kwaliteitstoetsing IIA/NBA

Indien de zorgaanbieder beschikt over het certificaat kwaliteitstoetsing, dan is het overleggen van het certificaat voldoende om te beoordelen of gebruik gemaakt kan worden van de werkzaamheden van de derde lijn.

² Of een derde lijn onder 1 of 2 valt hangt af van de kwalitatieve beoordeling op basis van minimale eisen. De scheidslijn tussen 1 en 2 is niet zwart-wit en wordt in overleg tussen representerende zorgverzekeraar en zorginstelling bepaald.

Bijlage A: Kwaliteitskenmerken Interne Auditafdeling

De derde lijns-afdeling van een zorginstelling voldoet aan de minimaal te stellen eisen, als aan twee belangrijke voorwaarden wordt voldaan, te weten:

- Onafhankelijkheid en objectiviteit;
- Vakbekwaamheid en beroepsmatige zorgvuldigheid.

Dit is nader uitgewerkt in de IIA-standaarden.

1100 – Onafhankelijkheid en objectiviteit

1110 Organisatorische onafhankelijkheid

1120 Individuele objectiviteit

1200 – Vakbekwaamheid en beroepsmatige zorgvuldigheid

1210 Vakbekwaamheid

1220 Beroepsmatige zorgvuldigheid

1230 Voortdurende vaktechnische ontwikkeling.

De zorgaanbieder stelt jaarlijks vast in hoeverre aan bovenstaande eisen wordt voldaan (zelfreflectie). Dit kan op basis van de normen zoals aangegeven in [bijlage B](#).

De zorgaanbieder kan per onderdeel een score aangeven:

- Onvoldoende
- Matig (niet aantoonbaar)
- Voldoende
- Goed

Deze bevindingen worden met de zorgverzekeraars gedeeld. De zorgverzekeraars kunnen mede op basis van deze zelfreflectie de volwassenheid van de derde lijns functie inschatten c.q. bepalen.

Het eindoordeel van de zorgverzekeraar is gebaseerd op:

- Beoordelen reflectie -documentatie
- Gesprekken/interview met de IA-afdeling
- Ervaring van de zorgverzekeraar met de producten van de IA-afdeling

Bijlage B

Norm	Toelichting	Uitleg	Noodzakelijkheid
1100 Onafhankelijkheid en objectiviteit	De internal auditfunctie moet onafhankelijk zijn en de internal auditors moeten objectief zijn bij het uitvoeren van hun werk	Onafhankelijkheid = vrij van bedreiging om onpartijdig de werkzaamheden te kunnen doen. Objectiviteit = onbevooroordeelde instelling	(te scoren onderdelen) Onbeperkte toegang tot het senior management en bestuur IA's maken hun oordeel niet ondergeschikt aan anderen
1110 Organisatorische onafhankelijkheid	<ul style="list-style-type: none"> • Rapporteren aan het juiste niveau • Jaarlijkse bevestigingen van de onafhankelijkheid door hoofd IA aan het bestuur 	Hoofd IA rapporteert functioneel aan het bestuur 1111. Hoofd IA communiceert en werkt samen met het bestuur Risico: IA krijgt additionele rollen en verantwoordelijkheden	Acties vanuit het bestuur: <ul style="list-style-type: none"> • Goedkeuring IA-charter • Goedkeuring IA-plan • Toekennen budget • Ontvangen informatie over de uitvoering van de auditwerkzaamheden • Benoemen en ontslaan hoofd IA • Goedkeuren beloning hoofd IA • Informatie opvragen over het bestaan van ongewenste beperkingen ten aanzien van de reikwijdte en de middelen.
1120 Individuele objectiviteit	IA moeten een onpartijdige en onbevooroordeelde houding hebben (en belangenverstreming vermijden)	Risico: strijdig beroepsmatig of persoonlijk belang	• Geen (aantoonbare) mogelijke belangenverstreming

Norm	Toelichting	Uitleg	Noodzakelijkheid
1130 Aantasting van onafhankelijkheid of objectiviteit		Risico's: • Persoonlijke belangen verstrengeling • Beperkingen in de reikwijdte • Beperking in toegang tot documenten • Beperking in personeel en middelen	Voorwaarden: • Niet uitvoeren van onderzoeken waar de IA in voorgaande jaren zelf verantwoordelijke voor was; • Geen audit over onderdelen waar de internal audit verantwoordelijk voor is • PS: Audit volgend op adviesdiensten is toegestaan
1200 Vakbekwaamheid en beroepsmatige zorgvuldigheid	De opdrachten moeten met vakbekwaamheid en beroepsmatig zorgvuldigheid worden uitgevoerd.	Aandacht voor: • Lopende activiteiten • Trends • Ontwikkelingen	Aan te tonen door: • Vakinhoudelijke certificaten en kwalificaties
1210 Vakbekwaamheid	• Kennis • Vaardigheden • Overige competenties		

Norm	Toelichting	Uitleg	Noodzakelijkheid
1220 Beroepsmatige zorgvuldigheid	Werkzaamheden uitvoeren met de zorg en vakmanschap die van een verstandige en bekwame IA verwacht worden		De IA houdt bij zijn werkzaamheden rekening met: Professionele zorgvuldigheid <ul style="list-style-type: none"> • De omvang van de werkzaamheden die nodig zijn voor het realiseren van de doelstelling • De relatieve complexiteit, materialiteit of heb belang van de audit onderwerpen • De toepasselijkheid en doeltreffendheid van de processen van Governance • De waarschijnlijkheid van belangrijke fouten of niet naleving van wet- en regelgeving • De kosten van verhoogde zekerheid tegenover de mogelijke baten. Beroepsmatige zorgvuldigheid <ul style="list-style-type: none"> • Overwegen gebruik te maken van geautomatiseerde audithulpmiddelen • Bedacht zijn op belangrijke risico's • Beroepsmatig rekening houden met: <ul style="list-style-type: none"> - behoeften en verwachting van de opdrachtgevers - Betrekkelijke complexiteit en de omvang van de werkzaamheden
1230 Voortdurende vaktechnische ontwikkeling	IA's moeten hun kennis, vaardigheden en overige competenties verbeteren via voortdurende vaktechnische ontwikkeling.		Aantoonbare voortdurende vaktechnische ontwikkeling <ul style="list-style-type: none"> • 1300 Programma voor kwaliteitsbewaking en – verbetering.
			PS: in het kader van HT niet nodig nader uit te werken

HORIZONTAALTOEZICHTZORG

www.horizontaaltoezichtzorg.nl

info@horizontaaltoezichtzorg.nl